

Mártélyi hírek

Mártély Önkormányzatának
ingyenes információs kiadványa

III. évf. 9. szám – 2016. október

☛ Nyárad menti kalandozások 2016.

Augusztus utolsó napján hajnali 5-kor indultunk el kis falunkból 36-an, hogy eljussunk a Nyáradmente nevű tájegységre, amely a Székelyföld egyik –a mártélyiaknak különösen kedves –része. A székelyföldi utazás célja, hogy szeretett testvérfalunk szíves meghívásának eleget tegyünk, és felfedezzük (ki először, ki már sokadjára) a környék falvainak, városainak nevezetességeit, történelmünk néhány emlékhelyét, megcsodáljunk pompás épületeket, kiválóságaink síremlékei előtt fejet hajtva emlékezzünk, és nem utolsó sorban gyönyörködjünk a domb- és hegyvidék, - nekünk síkvidéken élőknek- oly csodálatos valahai magyar tájaiban.

A buszon elhelyezkedve örömmel fedeztük fel a kedves szomszédokat, gyerekeink vagy éppen szüleink barátait, ismerőseit. Jó érzés volt, hogy az alig négy esztendő kislánykától a 70 feletti idősökig oly sok korosztály kíváncsi testvér településünk életére, szokásaira. Van tehát múltja, jelene, és lesz jövője is ennek a már 25 esztendő nagyon sok élményt, örömet, emberséget adó kapcsolatnak.

A csoportot mosolyogva és őszinte szeretettel Sajti Imréné Katika köszöntötte és kalauzolta hatnapos útja során. Makó, Arad irányába vettük az utunkat. Néhány rövid megállással és viszonylag gyors határátkeléssel Déva irányába tartottunk.

Ahogy közeledtünk már komolyabb hegyek is megmutatták zöldlombos sípkájukat. A városon áthaladva csendes beszélgetés során megemlékeztünk Bójte Csaba ferences rendi szerzetesről, a Dévai Szent Ferenc Alapítvány alapítójáról. Sajnos nem volt idő, hogy meglátogassuk azt a kolostort, ahol oltalmába fogadta az árva vagy magára hagyott utcagyerekeket, és emberi életet, kenyeret, hitet, iskolát adott számukra.

Első célunkhoz közeledve rövid ismertetőt kaptunk a vár történetéről. Eszerint a magyar középkori várak között nem volt jelentősebb védelmi szerepe. Hadi értéke igazán csak

a 17. században volt, mikor Várad elfoglalása után egyedül ez a vár állhatott ellen egy esetleges további török invázióknak. Mint ismeretes, a 17. század végén új urak diktáltak a török kiűzése után, és a Habsburgok idején egyre csökkent a vár szerepe. A vár számos birtokosa közül alig néhányat volt időnk, figyelmünk megjegyezni: Hunyadi János, Szapolyai János, Bocskai István, Bethlen Gábor.

Izgatottan lestük, majd hamarosan megpillantottuk a város fölé emelkedő hegyen a közel 250 méteres sziklán álló, romjában is impozáns várat. Elhűlve néztük a meredek sziklán álló vastag falú, kőből emelt, robusztus falakat. Most értettük meg igazán az iskolában tanult ballada szövegét:

*„Tizenkét kőmives összetanodék,
Magos Déva várát hogy fölépítenék.
Hogy fölépítenék fél véka ezüstér,
Fél véka ezüstér, fél véka aranyér.*

*Magos Déva várhoz hozzá is kezdettek.
Amit raktak délig, leomlott estére,
Amit estig raktak, leomlott reggelre.”*

Nem is csodálkoztunk most már egy szemet sem, hogy leleomlottak a falak. Elképzelni sem tudtuk, hogyan emelték fel azokat a hatalmas köveket, hogyan ragasztották egyiket a másikhoz. Hogy nem szédültek le az irgalmatlan mélységbe. Hogy a régiek hite szerint kellett a falak megállításához Kelemenné asszony „gyenge csontja hamva”, ezt is be kellett látnunk...

A várhoz –nagy szerencsénkre – ún. telekabin rendszerű felvonó vitt fel bennünket. Aki ki merete nyitni a szemét a magasba emelkedő, meredek pályán futó kabinban, annak igen szép látványban volt része. A lábunknál elterülő város, az alattunk zöldellő fák, a felettünk egyre közelebről látható várfalak igencsak szép élményt jelentettek. Hát még fenn! Kitarult előttünk a panoráma! Lélegzetelállító kilátás nyílik a városra, a Maros-mentére, a környező hegyekre. amikor beteltünk a látvánnyal, körbesétáltuk a vár megmaradt falait, beléptünk a boltíves kapun. Megcsodáltuk a bástyákat, maradék termeket. Aztán siettünk tovább.

Mivel a busz engedélyezett menetidejéhez kötve voltunk, így nem álltunk meg az oda úton a Tordai hasadéknál, de ígéretet kaptunk, hogy majd visszafelé...

A táj egyre szebb lett. Hegyek, dombok mosolyogtak ránk. Feledhetetlen élmény a sok erdő ezer zöld árnyalatával, a kisebb - nagyobb tagokra osztott szántók a bennük termő (vagy már betakarított) sárgás, barnás, zöldes, megszámlálhatatlan árnyalatú növényeivel, illetve a felszántott földjeivel.

(folytatás a következő oldalon)

(folytatás az előző oldalról)

Talán este 6 óra körül érkeztünk meg szálláshelyünkre. A Pallós Vendégházak Nyáradremete határában, Szovátától 8 km-re találhatók. Vadonatúj építésű, kényelmes, tiszta házak, hálószobák, fürdők, közös étkező helyiségek, szabadtéri medence vártak, szabadtéri tűzrakók, kemencék, stb. vártak bennünket. Mindezt tetézte a körös körül ölelkező gyönyörű erdős hegyvidék, a tiszta levegő, a csend, és hát a bőséges vacsora no meg a finom pálinkákkal való kedves fogadtatás. sokáig beszélgettünk kinn a szabadtéri étkező asztalainál. Néztük a mesterséges fényektől nem szennyezett csillagos eget, hazagondoltunk szeretteinkre, és megállapítottuk – kicsit átírva Petőfi sorait: „*Jó az Isten, jót ad, hogy felvitte*” mindnyájunk dolgát...

Terített asztalokkal, szíves vendéglátással kezdődött a másnap. Mondanom sem kell, hogy –mint a népmesei lagzikon –, „folyt a sárga lé”, azaz a piros és a fehér, mert nem szűköltünk a remeteiek jóvoltából sem áfonya, sem egyéb gyümölcsök jóféle levéből, ami komoly erjesztési, főzési, lepárlási eljárásoknak köszönhetően igencsak ízlett mindenkinek.

És hát az ételek! Ami szemnek száznak ingere, mind ott volt az asztalon hús- és sajtféléből, zöldségekből. Amikor már lépni nem igen volt erőnk a sok jó falattól, jött a régi, kedves ismerős: Lakó György tanár úr, hogy kalauzunk legyen az egész napos kirándulásunkon. Irány Segesvár!

Az odavezető úton a tanár úr sorra bemutatta az útba eső falvakat. Mindről megtudtuk, milyen helyi nevezetességgel bírnak, miféle mondát, históriát, szóbeszédet lehet róluk tudni. Igazán érdekes és roppant tanulságos volt minden szava.

Segesvárra érkezvén megtudtuk, Maros megye Szász szék központja a város a Nagy-Küküllő környékén. Történelmi központja a világörökség része. Még II. Géza telepítette ide a 12. században a szászokat. Tatárok, törökök pusztították újra és újra a szorgosan felépített településüket. Volt itt király elleni lázadás, unió, vallásháború, várostrom, erdélyi fejedelmválasztás. Jöttek kurucok és labancok, és a szabadságért, függetlenségért vérüket áldozó honvédek Bem serege alatt szolgálva. A város határában zajlott le az a híres csata, amely tulajdonképpen pontot tett a 1848/49-es évi szabadságküzdelmeinkre.

Az óváros szívében sétálgatva több szép szász házat lefényképeztünk, megnéztük Vlad Tepes házát, (Drakula), sétáltunk a vár falai között, megcsodáltuk tornyait, (14-ből 9 még most is áll, és azon céh nevét viselik, amely védeni köteles volt a vészterhes időkben). Láttuk óratornyát, ami a 14. században épült, és a régi zenélő órát, amelyen valaha a tizenkét apostol

sétálgatott az idő múlását jelezve. Fényképeztük a bástyafalakat, a boltíves átjárókat, bekukucskáltunk a szűköcske, kanyargós és igen csak csúszós, kavicsos utcácskába, Néhányan beugrottunk az óratorony közelében álló templomba, amelynek fából faragott csodálatosan szép barokk oltára van. Falait körben 16. századi anatóliai szőnyegek díszítik

Kicsit szuszogva, de fellépdeltünk az ún. diáklépcsőn (178 foka van!) a Várhegyre. Amíg pihegtünk, megtudtuk úti kalauzunktól, hogy a Szent Miklósnak szentelt vártemplomot a 13. században a domonkosok építették, de 1350-ben a román stílusú régi templom helyére új gótikus szász templomot emeltek, 1422 és 1488 között átépítették, tornyát 1463-ban csatolták hozzá. Idő híján csak körbe sétáltuk, és az ajtón át leleskedtünk belsejébe. Innen nem messze tőle a temetőkápolna áll.

Az idő szorítása miatt már utaztunk is tovább. Apró utcácskákon araszoltunk buszunkkal a Petőfi emlékmúzeumhoz. Tábla hirdeti, hogy a márványtáblát a szabadságharc bukásának 50. évfordulója emlékére saját erőből állította Haller Louise grófnő „Petőfi Sándor és hős honvédtársainak pihenőhelyén”. A múzeum három szobáscájában Petőfi életútját követhetjük nyomon, képet kapunk a reformkor nagy magyarjairól, kimagasló tetteiről, alkotásairól, és szívszorongva álltunk meg a segesvári csatát megidéző terepasztal előtt, és olvastuk az óráról órára bekövetkező eseményeket, amelyek délutánja oly keserves volt egész nemzetünk további sorsát illetően.

Ekkor látták utoljára Petőfit gyalogosan menekült a nyomába eredő orosz dzsidás elől. Sokan, sokfélét meséltek Petőfi utolsó napjáról. Vannak benne hitelesnek tűnő emlékek, és romantikusan kiszínezett mesék. Talán a legvalószínűbb a következő: Heydte őrnagy már holtan látta a költőt. Ő fél órával az üldözők után érkezik a helyszínre. Fehéregyháza és Héjjasfalva között három-négy ölnyre az országúttól egy kútnál (az idevalósiak Ispán-kútnak hívják), figyelmes lesz egy holttestre. A halotton finom ing és fekete pantalló - mellén szúrt seb, és mellette vérrel bemocskolt iratok és vagy száz darab magyar kitüntetés. Az őrnagy megnézi az egyik papírt és látja, hogy az egy Bemnek szóló katonai jelentés. Heydte később leírja a holttest külsejét a fogoly magyar tiszteknek, s többen úgy vélik, hogy a halott Petőfi volt.

Hiteles forrásokból tudjuk, Bem többször adott át katonai jelentéseket Petőfinek, hogy ezeket számára franciára fordítsa, és mint segédtiszt, a költő kitüntetési ügyekkel is foglalkozott. De a legfőbb érv a civil ruha. Heydte ugyanazt az öltözetet írja

le, amelyben Petőfit halála hónapjában Orlay Petrich Soma lefestette.

A Sors teljesítette hát Petőfi versben megfogalmazott akaratát:

„Ott essem el én,
A harc mezején,
Ott folyjon az ifjúi vér ki szivemből,
S ha ajkam örömteli végszava zendül,
Hadd nyelje el azt az acéli zörej,
A trombita hangja, az ágyúdörej,
S holttestemen át
Fújó paripák
Száguldjanak a kivívott diadalra,
S ott hagyjanak engemet összetiporva.”

Emlékének adózva helyeztünk el koszorút Mártély közössége nevében a múzeum kertjében és a héjjasfalvai úton álló, szabadságunkért küzdő hősi halottak emlékoszlopán.

Megrendíti az embert az ilyenféle „találkozás”. Az úton magamban arra gondoltam: mindössze 26 évet élt, majdnem gyerek volt még. Összegyűjtött versei egy saját korában meg nem értett zseniről, egy világméretű tehetségről vallanak.

Alig ocsúdtunk az előző élményből, már is egy újabb nagyszerű ember síremléke előtt hajtottunk fejet. Orbán Balázs székely származású író, néprajzi gyűjtő. Kalandos és rendkívül izgalmas életéről nincs mód e helyen beszámolni, de érdemes elolvasni az életéről szóló könyvek valamelyikét. Végrendelethe szerint Szejkefűrdőn temették el. Sírja elé székelykapu-sort állítottak, amelyből az utolsó kapu az övé volt. Végigsétáltunk a domb oldalra vezető úton a székely kapuk alatt meg-megálltunk, emlékeztünk A síremlékhez elvittük a mártélyiak koszorúját, nemzeti színű szalagját.

Innen Farkaslakára siettünk, hogy sokunk kedvenc ifjúkori olvasmánya írójánál tisztelegjünk. Tamási Áron Ábelje minden Erdélyországhoz, székely emberekhez kötődő magyarnak a szívében lakik. A regény szerint Ábel a Romániához elcsatolt Erdélyben, Csikcsicsón

élt. Felkerült a Hargitára erdőpásztornak. Itt kellett neki az új és régi urakkal, a természet kietlenségével, a szegénységgel megküzdenie. Józan gondolkodása és humora, végtelen tisztessége és becsületessége segítette őt e nyakatekert szomorú világban. Sok-sok szenvedés és csalódás után hagyta el a hegyeket azzal az elszánással, hogy „A szegények és az elnyomottak zászlaját fogom örökké hordozni, bármerre vezéreljen is az utam”.

Tamási Áron emléksobrára is kitzűztük emlékezésünk szalagjait. sok-sok piros-fehér-zöld szalagos koszorú karéjozza Tamási híres sorait, amit önnönmagáról írt:

„Törzsében székely volt,
Fia Hunniának,
Hűséges szolgája
bomlott századának”

A lélekemelő órák után jött egy kis könnyedebb program. Megálltunk a híres-nevezetes korondi főutcán, ahol minden egyes ház alja telis de tele van rakva hosszú évtizedek óta mindenféle áruval. Régen főleg a korondi edények, meg a szépséges ingek, blúzok, kötények, vászon neműk, szalmakalapok, vesszőből és csuhéból font kosarak voltak a kelendők. Ma már sokféle faáru, pálinka, dzsem és szörp a kelendő. A kézműves portékák közé egyéb dísz- és díztelen tárgyak is kerültek. Valljuk be –rengeteg giccs is. De hát kinek a pap, kinek a papné. Mindenki vásárol boldogan, mert itt ez így szokás. Vásárfiával megrakodva tértünk vissza vendéglátóinkhoz, akik már igazán csak vártak a késői ebéddel.

Az ízekről és a mennyiségekről ne beszéljünk! Az ottaniak által kedvelt zöldfűszerekkel (csorba, lestyán, tárkony...) ízesített ételekkel nem győztünk betelni. A levesek, az omlós, puha húsok, a köreték! Gordon Ramsay minden tudásával elbújhat a remetei asszonyok mögött! Köszönjük mindazoknak,

(folytatás a következő oldalon)

(folytatás az előző oldalról)

akik az öt nap alatt időt, pénzt, energiát nem kímélve fáradhatatlanul azért dolgoztak, hogy kedvünkbe járjanak, hogy ilyen fantasztikus kulináris élvezeteket, örömet szerezzenek számunkra.

Éppen az asztaltól akartunk felállni, amikor kedves vendéglátóink hatalmas tálcákon fekete erdő torta szeletekkel és egy hatalmas tortával – rajta lobogó gyertya – jelentek meg. A nap ráadás meglepetése: Nagyné Anikaszülinapja és az ünnepi tortája volt.

Újból volt ölelkezés, öröm és jókívánságok. Azt hiszem, ha ennyi ember együtt ünnepel, az nagyon szép emlék mindenkinek.

De az ünneplésnek, vigalomnak még mindig nem akart vége szakadni. A remeteiek egyik első asszonya, aki élen járt a két falu összekovácsolásában, meghívta a társaságot újonnan elkészült pizzázójába egy italra, egy kis beszélgetésre. A kedves, otthonos, nagyon bájos kis helyiség igazán vendégsalogató-és marasztaló. Tisztasága, egyszerű, kényelmes és vidám berendezése kedvére lehet mindazoknak, akik egy kis baráti (barátnői) csevegésre, egy pohár italra, jóízú, kemencébe sült pizzára vágnak. (Valaki csinálhatna egy ilyesmit Mártélyon is....)

Mire a szálláshelyünkre értünk leszállt az éj. Elmaradt a szépséges naplemente fényképezése. „Na, majd holnap!” – gondoltunk. Ismét a csillagokra néztünk, és haza gondoltunk, de nem a honvágy, hanem az a hiány élt bennünk: miért nincsenek itt velünk ennyi élmény és boldogság közepette azok, akiket szeretünk...

Augusztus 2-án a reggeli pálinkán és a mérhetetlen nagyságú reggelin átesve Marosvásárhelyre indultunk. Kalauzunk ezen a napon is Lakó Gyuri (bácsi) volt. Sorolta a falvakat, a hozzájuk főződő érdekes adatokat. Néhány nap alatt összemosódott már a sok név: Vármező, Nyárádrmete, Nyárádköszvényes, Deményháza, Nyárádszentmárton, Csíkfalva, Jobbágyfalva...No, majd a téli estéken előveszünk a térképet vagy a netet, és kibogarászuk, hol mi is történt, mi látni - tudnivaló van ott?

A város a székelyek ipari, kereskedelmi, művelődési és oktatási központja, Maros megye székhelye. Fontos közlekedési csomópont. Ősidők óta élnek itt emberek. Története – a magyarságban megszokott módon – igen zajos, háborúságokkal teli, lakói sok viszályt látott, sokat próbált emberek. A lakossága közel fele magyar, így a legnagyobb lélekszámú magyarok lakta erdélyi város. A belváros felé sétálva a tanár úr beszélt a város életében nagy jelentőséggel bíró Bernárdy György polgármesterről. Alkotói tevékenysége erősen rányomta bélyegét a 20. sz. elején formálódó városra.

A Kultúrpalotában kezdtük látogatásunkat, amely - hasonlóan a Közigazgatási Palotához –

Bernárdy György polgármestersége idején épült. A Kultúrpalota cserepei (kék, fehér és vörös) annak idején a Zsolnay gyárban készültek. A homlokzaton nagyon szép mozaik kép látható. Az épület ablakain magyar mondák és balladák jelenetei elevenednek meg. A belső termek számos szépsége, a Róth Miksa által tervezett, festett ablaküvegek, a szobrok lenyűgöző látványt nyújtanak. A tükörterem eleganciája páratlanul szép.

Az idővel versenyezve csak éppen szemügyre vettük a református vártemplomot, a Barátok templomának tornyát, a

Nemzeti Színház épületét, a Közigazgatási Palotát. Így érkezünk meg a Bólyai Farkas Líceumhoz. 17. sz. elején épült intézményben tanított Bólyai Farkas, majd fia, János is. Itt jegyezte le híres relativitás elméletről szóló elképzeléseit, számításait. A mai napig működő líceumban és kollégiumban számos jó képességű magyar anyanyelvű ifjú tanul. Az épület zárt udvarában emlékeztünk a Bólyai-szobrok előtt a nagyszerű tudospárra. Elhaladtunk az Unitárius templom mellett, majd a Teleki-Bólyai Könyvtár épületéhez érkezünk. Egyik könyvtárosuk vezetett be a féltve őrzött könyvritkaságok gyűjteményébe. Számos információt osztott meg velünk, ámulva hallgattuk a gyűjtemény történetét, csodáltuk nagyságát, páratlan kincseit bizony órákig nézegettük volna, és epedezve pislogtunk a zárt könyvespolcok felé: milyen jó lenne leülni, és beleolvasni a sok különös, nagy értékű, páratlan ritkaságba...A másik két gyűjteményre már csak futólag volt időnk: egy ásványgyűjtemény és a Bólyaiak szobája - benne sok értékes személyes tárgyuk. Sajnos mennünk kellett. A közeli téren szalagot kötöttünk és koszorút helyeztünk el a két világhírű matematikus szobrára, fejet hajtva tisztelegtünk nagyságuk, emléküek előtt.

Mennünk kellett, mert vártak vendéglátóink. ételre, italra megint nem lehetett panaszunk. „Mennyei” – foglalkozunk össze dióhéjban.

Ébed után már igen türelmetlenül várták a helyiek, hogy végre megölelhessék, otthonukba vihessék a régen nem látott kedves mártélyi ismerősöket, barátokat. Így innentől kezdve elég nehéz volt számon tartani, ki hol van, hová ment, mikor jön, hol alszik, stb.

A maradék csapat egy helyi kisbusszal indult újból „világlátásra”.

A közeli faluba, Mikházára indultunk. A csoportot kalauzoló régésztől megtudtuk, hogy román, magyarországi és németországi régészek, geofizikusok és egyetemi hallgatók dolgoznak itt Mikházán, hogy napvilágra hozzák a földfelszín alatt lapuló ókori maradványokat, mindazt, amit egy hatalmas, de letűnt civilizáció nyomokban hagyott itt. Mint azt láthattuk, több helyszínen dolgoznak. Az egykori római fürdő épületénél jól kivehetők a munkálatok. Láthattuk a fürdő egy részét, az ott talált, ill. a rekonstruált tárgyakat, tisztálkodási eszközöket, a fürdő vízvezető rendszerének részletét. Jól kivehető a fürdő fűtőrendszere is: a téglatalpakra épített padló alatt és a falak mellett húzódtak azok az üregek és kerámiacsövek, amelyeken a forró levegőt és vizet juttatták el a szükséges helyekre, helyenként a csaknem kétezer éves korom is jól látható. Itt megtudtuk, hogy több helyiséget azonosítottak, egyesek nagyon jó állapotban maradtak, másokat az idő folyamán megromgáltak, elbontották a falakat, kitermelték a kőveket. Nagy épületről van szó, hiszen több száz négyzetmétert feltártak, de még nem találták meg az épület minden szélét. A belső falak jól kivehetők, egyeseken jól látható fehér mészmalterba épített kötömegek, és néhány terem agyagpadlózata is jó állapotban maradt. Jól kivehető a fürdő fűtőrendszere is: a téglatalpakra épített padló alatt és a falak mellett húzódtak azok az üregek és kerámiacsövek, amelyeken a forró levegőt és vizet juttatták el a szükséges helyekre, helyenként a csaknem kétezer éves korom is jól látható. Tovább haladva a kis falusi házak és kukoricások mellett folyik a legnagyobb feltárási munkálat, az egykori katonai tábornok (castrum), azon belül is annak legfontosabb épületét, a parancsnoki házat tárták és tárják fel. A régészek meglehetősen fiatal vezetője elmondta, hogy annyi feltárni való van

a környéken, hogy talán meg sem éli a végső munkálatokat. Izgalmas, érdekes időutazás volt ez a program számunkra. Látni a régészek mindennapos munkáját, mélységes türelmét, tisztelegni kényszerülünk tudásuk, elhivatottságuk előtt.

De nem csak a régészek, hanem néhány mai művész előtt is tisztelettel álltunk, és emeltük meg kalapunkat a mikházi csűr színház nézőterén. A Nyárádremetéhez tartozó picin faluban gyönyörű faépület áll, melyet közös akarattal, innen-onnan szerzett pénzekből, sok munkával, kitartó lelkesedéssel építettek a falubeliek. Az évről évre szépülő, technikailag gyarapodó kis színház komoly műsorrenddel, értékes előadásokkal örvendezteti meg a falubelieket, a környékelieket. Az önerőből felújított nézőteret, valamint a fény- és hangosító berendezéseket örömmel mutatták meg a helyiek. Igen szépen kialakították az udvart, kellemes környezetet teremtettek az épület körül. Örömmel hallgattuk az évenkénti műsoraik repertoárját. Igazi kultúr szigetet teremtettek maguknak remetei barátaink!

Bárcsak a mi falunknak is lehetne egyszer ilyen nagyszerű, színházi, táncegyüttesek és zenekarok fellépését szolgáló rendezvényháza!

Amikor már azt hittük, mindent láttunk ebben a csöppnyi faluban, újabb meglepetés ért bennünket. Ugyanis Mikházán áll a Nyárád mente egyik sok szempontból legkiemelkedőbb egyházi műemléke, a ferences kolostor. Építése 1634 utánra datálható. A kolostor a 17–18. századok folyamán, de a későbbiekben is a székelység művelődési életének termékeny szellemi és művészettörténeti központjaként működött. 1672-ben Mikházán már iskolájuk is volt.

A kolostor templomának kiemelkedő művészeti alkotása a két faragott kőkeretű portál. Stílusát tekintve Erdély viszonylatában is egyedülálló. A templom félköríves záródású ablakait a közelmúltban feltárt és restaurált sgrafitto díszítés keretezi. A 17. század utolsó negyedében került sor az oltárok felállítására. A templomban egy – talán még az első épületből származó – kő keresztelomedencét őriznek, továbbá a pillérekbe falazva három provinciális barokk és egy empire síremléket.

És bár nagyon sürgött bennünket ismét az idő, igyekeztünk feljutni Nyárádremete egyik igazi értékéhez. A mikházi temetőben álló Keresztelő Szent János fakápolnát az erdélyi népi építészet remekéeként tartják számon. Cintermében állították ki a temető 18-19. századi, dűledező sírköveit. Az épület alapjai alatt gyökerező hárs a hagyomány szerint Erdély legrégebbi élő fája.

Miután megtelt lelkünk az ősi és a közelebbi múlttal, siettünk vissza barátainkhoz, mer a faluban tartott már a „Nyárádremetei Községi Napok” rendezvény sorozat. A foci pályán hatalmas sátrát állítottak fel az érdeklődők számára. Az asztaloknál étellel, itallal felszerelkezett közönséget már javában szórakoztatták a népi táncegyüttesek, köztük a méltán híres, nagyszerű Bekecs Együttes. Fergeteses táncuk a rendezvény sorozat kiemelkedő programjai közé tartozott.

Már csak a vacsoráról kellene megemlékezni, ha el lehetne mondani így a papír hasábjain a fényes, ropogós, piros-barnára sült „egybe malacokat”. Az ízletes, omlós, puha gyenge sült húst, az illatozó, párolt vöröskáposzta és hagymás krumpli köretet. Hozzá hideg csapolt sört... Maga a mennyország az ízek világában. A hosszú és bőséges vacsoránkra a csillagos éjszaka borult. Mire hazaértünk, tányérnyi fényes csillagok jelezték, megint vége egy napnak. Ideje ágyba bújni, mert hamarosan nyakunkon a reggel.

Ami elég gyorsan bekövetkezett, és indultunk, hogy a hihetetlen mennyiségű reggeli után feljussunk Vármezőre. Akik sokat járnak arra részletesen beszámoltak már az ottani nagy változásokról, mégis meglepő volt az a csoda, amit a közel 20 évvel ezelőtti állapotokhoz képest láttunk. A kis pisztrángos tavacsákban most is ott ficánkoltak a bölcsis, a másikban az ovis, majd a kis- és nagyiskolás méretű pisztrángok, hogy aztán átkerüljenek azokba a tavakba, ahol végső méretüket elérik. A tavak környéke pázsitos, szépen művelt. Mindenütt rend és szakszerűség. Végre azok kezébe került a tenyésztőhely és vele a csárda és a gyönyörű parkok, akiknek valaha a családi birtokába tartozott. Hogyne becsülné, óvna és szeretettel, odafigyeléssel, szakértelemmel fejlesztené, aki visszakarta dédapai örökségét!

Személyes élményként éltem meg, hogy a valahai remetei, Mártélyon nyaraló vendég kisfiunkkal újra találkozhatam itt Vármezőn. Az akkoriban 12 éves forma legénykéből két gyermekes, nős férfi cseperedett. Házat épített a nagyapai telken. Komoly tervekkel, elszánt akarattal arról beszélt, hogy családjának előbb utóbb minden jót megteremt két keze munkájával, szorgalmával. Mint a saját fiaimra, olyan büszkén néztem rá, és gondolok rá e sorok írása közben könnyes szemmel. Valahogy az ő sorsában benne van nagyon sok remetei kis család sorsa. Mind kitartó szívóssággal, kemény munkával okosan lépkedve jutnak egyre előbbre. Nyilván ki gyorsabban, ha segítsége, kis szerencséje, biztosabb anyagi forrása volt, ki lassabban, de halad. Ez az elszánás, kemény akarat benne van a székely nép egész történetében, viharos századaiban. Ez az erő és magukba vetett hit tartotta meg közösségüket, anyanyelvüket, kultúrájukat. Isten éltesse őket sokáig!

A vármezői csodák után csendesebb órák következtek. Már amennyiben annak mondható, hogy a régi kapcsolatok ápolására végre jutott egy kis idő. A családok tárt karokkal, el nem mondható szeretettel várták a barátokat, ismerősöket. Összelelkező, egymás kezét szorongató, egymásra boruló emberek, akiket a hosszú évek találkozásai ténylegesen testvéreké tettek. Így a falu közös ünnepe mellett a családok ünnepe is beékelődött. Volt, akit hőlégballonozni vittek, másokat lánybúcsúztatóba, vagy éppen medve lesre, szülinapra. Néhányan egy helyi tűzoltó kedves és önkéntes ajánlközásával a közeli Kis-Bekecs tetejére sétáltunk. Élveztük a jó remetei ember történeteit, ismerkedtünk a környező tájjal, a távolabbi dombokkal, hegyekkel, patakokkal. Hallgattuk az emberek sorsát idéző történeteket. Jót derültünk a fura kalandokon. Emberi közelségbe került az egész falu.

Akadnak olyanok is, akik a falunapok programján vettek részt. Hallgatták a nótaest fellépőit, utána Dancs Annamari művésznőt, aki fergeteses hangulatot teremtett a közönsége számára. Újabb felséges vacsora után tűzijáték zárta az éjszakát. A parádés finálé után éjfél körül vetődünk ágyainkba. Csak egy sóhajra futotta erőnkől, ami hazaszállt otthonunk felé.

4-én a megszokott reggeli forгатókönyv után Szováta és Parajd volt a kis csapat úti célja. Igencsak felborult a megszokott csoport létszám. Maga a csapatkapitány is igazolással távol volt. Szerepét Nagyné Anika vette át, és parádésan meg is oldotta a rábizottakat. Nehezen döntöttük el, hogy Szováta maradjunk, és járjuk be a Medve-tó csodás partjait, és mártózzunk

(folytatás a következő oldalon)

(folytatás az előző oldalról)

meg a jó, meleg sós vízében. Aztán többségében a parajdi program mellett maradtunk. A sóbányába ereszkedtünk le, és töltöttünk el 2-3 óracsát. Ámulattal néztük a hatalmas barlangokat, a rengeteg embert, ahogy pihent, vagy a gyerekekkel játszott, kalandpályákon ügyeskedet, evett-ivott, társalgott. Kis megnyugvást, lelki felfrissülést a sóbányában kialakított kápolna adott. Talán ott volt viszonylag csend, és a legjobb levegő.

A múzeumi kiállításon megtudtuk, hogy a parajdi sótelep Európa egyik legnagyobb só tartaléka, a só tömzs maga 1,2 km × 1,4 km átmérőjű, enyhén ellipszis alakú és 2700 m mélységbe gyökerezik. Több száz évre való kibányászható sóját rejti magába, és ezzel Erdély gazdagságának egyik legjelentősebb kincsés ládája. A parajdi sót, már a 15. századtól kezdve „székely sónak” nevezték, mely nevet adott egy erdélyi tájegységnek (Sóvidék), munkát és megélhetést biztosított századokon át a környék népének.

Úgy éreztük légző útjainkat egy kicsit megtisztította a jó levegő, és szép élményekkel hagytuk magunk mögött a 120 méter mély barlangot. Fenn némi parajdi vásárfiára tettünk szeretet, és indultunk összegyűjteni itt-ott lemaradt társainkat.

Az újabb ebéd leírásába is beletörne a bicskám. A szakavatott útitársnőim ugyan pontosan tudták mivel van ízesítve, savanyítva, fűszerezve, de nekem elég volt, hogy élvezem az ízeket, illatokat.

Következő programként a lovas felvonulás volt napirenden. Mint kiderült a lovasok egy kis ligetes mezőn gyülekeztek szép népviseletben a lányok és a fiúk. Felszalagozva a lovak. Még a lovak farkába is fontak piros-fehér-zöld szalagot. (Nagy könnyebbség, hogy nem jár börtön a magyar nemzeti szimbólumok használatáért, mint néhány évtizeddel ezelőtt.) A nekünk oly természetes trikolor ott még a nemzeti büszkeség, a magyarsághoz tartozás kiemelten fontos szimbóluma. Nem véletlen, hogy minden székely kis faluban piros és fehér fejű virágok illatoznak a parkokban, kerekben. Büszkébb magyarok, mint mi?

Nos a sokáig elhúzódó ezernyi fénykép készítése miatt türelmünket vesztettük, és lemondunk a néhány lovasból álló díszmenet megtekintésétől.

Szállásunkra hazamenve eldőlünk ágyunkban, mint egy liszteszák. Erőnk nem volt a beszédhez, hát hallgattunk, és próbáltuk összeszedni maradék erőnket, hogy eleget tegyünk a remetei utolsó vacsorának, és az azt követő bál meghívásnak.

A vacsora alatt már úgy éreztük, helyben eldőlünk, de kitartottunk, és este 10-kor átvonultunk a nyárádköszvényesi kultúrházból a nyárádremeteibe. A bál még igencsak gyerekcipőbe járt. A zenekar ugyan húzta-vonta, az énekes is tette a dolgát, de csak ültünk és vártunk. Majd egy hirtelen ötlettől vezérelve körbetáncoltuk a szőlőcsősz fiúkat, igyekeztünk megtéveszteni őket. Váltig hitték, hogy el akarjuk tőlük lopni féltett szőlőfürtjeiket. Mulattunk rajtuk, a helyzeten és magunkon. Roptuk a csárdást, és elfeledtük a lábunkat, az ólom testünket.

Bár az erőnk lankadt, de kitartottunk. Megnéztük az éjféli csóztáncot, de végül – szégyenszemre – hajnali egykor hazamenetünk. A remeteiek reggelig mulattak dicséretükre mondván.

A reggeli ébresztő és utolsó nézelődéskor jöttünk rá, egyetlen egy szép napszálltát nem sikerült lekapnunk a szálláshelyünkön. Mi tagadás, soha nem értünk haza emberi időben...

Búcsúztunk a szállástól, a remeteiktől. Ajándékkal kedveskedett a polgármester úr, szeretettel búcsúzott tőlünk az alpolgármester úr, aki végig reggeltől késő estig mindig rendelkezésünkre állt. Leste minden kérésünket, szavunkat, karmesterként irányította az önkéntesekből álló napi főző és felszolgáló, takarító személyzetet. Informált, programokat szervezett, összeköttetésben állt a falu minden családjával. És közben mosolygott és mosolygott...

Hát így indultunk neki a vissza útnak. Tele élményekkel, érzésekkel, ámulattal és csodálattal a falu lakosai iránt. Ilyen a jó testvér. Vagy talán ők már annál is többek. Remélem, mi is megadjuk nekik ezt a szeretetet, gondoskodást.

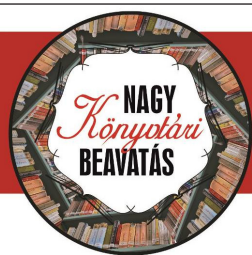
Csendeskén ültünk a buszban a hazafelé úton. A gondolatok, érzések, élmények kavarogtak a fejünkben. Figyeltük a tájat, a hegyeket. Még utolsó pillantást vetettünk a megígért Tordai hasadékra. A Királyhágó környékén megidéztük Adyt és Boncza Bertát. Aztán lassan elhagytak a hegyek bennünket. Az ismerős alföldi táj felett beborult az ég, és csak esett, és esett.

A határon megint gyorsan túlestünk. (hol vannak már a fél napos kényszer várakozások?) Magyar helységnév táblák, ismerős utak váltották fel az eddigieket. A telefonban már nem mi meséltünk, végre az is fontos volt: itthon mi újság. Egyszerre csak megláttuk a Nagy Pál tanyai kanyart, és szaporábban kezdett verni a szívünk. Itthon vagyunk. Szerencsésen megérkeztünk.

A szép napoknak vége, visszarázódunk a munkás hétköznapiakba. De így van ez jól. A hétköznapiak teszik fényesebbé az ünnepeket, és az ünnepek elviselhetőbbé a hétköznapiakat.

Köszönet a szép és feledhetetlen napokért a mártélyi szervezőknek, a pályázatok íróinak, a nyárádremeteieknek, és mindazoknak, akik a 25 évnyi testvérfalui barátságot rendületlenül ápolják.

Arnóczky Mária

Országos Könyvtári Napok
2016. OKTÓBER
 KÖNYVES VASÁRNAP – OKTÓBER 9.

🍎 Mártélyon az alábbi rendezvényekre várjuk Önöket:

október 4-én kedden 17 órától a Könyvtárban **Karancsi Zoltán** SZTE tanára előadása Valóban melegsünk? Mennyire érint bennünket a globális felmelegedés? címmel a Faluházban.

október 5-én 10 órától az Idősek Klubjában **Arnóczky Mária** pedagógussal Ezt olvastad már? címmel ajánlással egybekötött beszélgetés

október 7-én 14 órától a Könyvtárban Őszi tabló versenyekkel, mesékkel- színekkel : Kedvenc mese és vers szereplőim. Kézműves foglalkozás **Markó Józsefné** pedagógus közreműködésével

🍎 Meghívó

Mártély Község Önkormányzata tisztelettel meghívja 2016. október 23-án 10 órára a Faluházban tartandó 1956-os községi ünnepségre.

Borsos József polgármester

KÖZMEGHALLGATÁS
Tisztelt Mártélyi Polgárok!
Mártély Községi Önkormányzat Képviselő-testülete
2016. október 19-én 17:00 órától
közmeghallgatást tart a mártélyi polgárok számára a Faluház Nagytermében.

A közmeghallgatás fő témái:

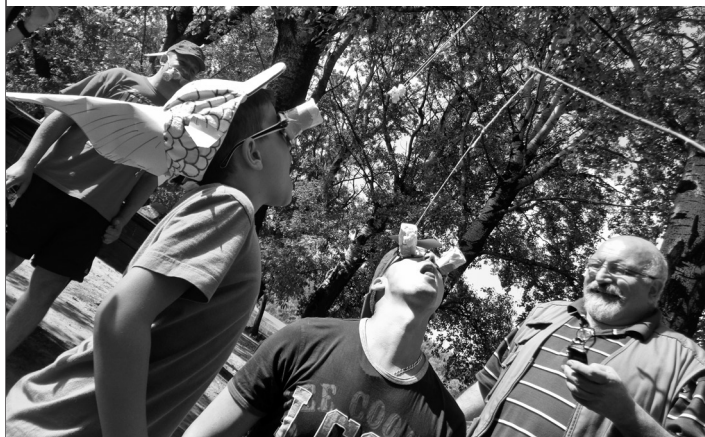
Tájékoztató a 2016-2017. évi beruházásokról
 Tájékoztató a 2016-2017-os óvodai nevelési év indításáról
 Tájékoztató az Alföldvíz Regionális Víziközmű-szolgáltató Zrt. 2016. évi tevékenységéről

Hódmezővásárhely, 2016. szeptember 28.

Dr. Korsós Ágnes
 címzetes főjegyző

🍎 Szúnyogűző Családi Nap

Minden év szeptemberében tartjuk a Szúnyogűző Családi Napot, amelyen a téma idén a halászat volt. Az akadályverseny feladatait is a témához kapcsolódva alakítottuk ki: ezért volt vízilabirintus, vagy készítettünk szemüvegeket, mellyel úgy lehet nézni mint a halak - csak oldal irányba – és úgy kellett a horgászszinег végéről bekapni a „jutalomfalatokat”.

Össze kellett a csapatnak rakni egy szétszórt halászt, Vilmost, vagy a szerencsések még az aranyhalat is kifoghatták. A csapatok a verseny végén a tudásukról a halászat szakmai részéről számoltak be egy totó segítségével.

Akik pedig nem vett részt az akadályversenyben, vagy már elkészültek, azok kézműveskedhettek, illetve a gyerekek részére ingyenesen állt a rendelkezésre az ugrálóvár, ami mellett hosszú sorok álltak végig. A nap zárásaként a Léghajzó Színház: Mátyáskirály és a furfangos lány előadását nézhetjük meg.

Közösségteremtő, közösség építő rendezvény volt, amelyet az „Add a Kezed” Mozgássérültek Egyesülete, a Mártélyi Önkormányzat és a Kis Boszorkány ABC támogatott.

Vége lett a nyárnak, elbúcsúztunk az évszaktól, a szúnyogoktól és egy kellemes napot töltünk el együtt itt a Tisza partján.

Pótári Mihály Zsolt
 „Hogy Életük Legyen”
 Alapítvány az Ifjúságért elnöke

2016. októberi ÁMK, IKSZT és Faluház programok

A rendszeres szolgáltatásokon – **Falugazdász fogadóóra** (minden szerdán 8.00 – 9.00) és klubokon – **Ifjúsági klub** (minden második pénteken 15.00 – 17.00), **Baba-mama klub** (minden csütörtökön 9.00 – 11.00), **Nagy Net-klub** (minden hétfőn 13.00 – 15.00) túl, az alábbi rendezvényekre várjuk októberben az érdeklődőket és érintetteket.

03-07		Könyvtári Napok (Külön cikkben a programok!)
07.	17.00	Mártélyi Október Feszt az Élmény Pub melletti téren
08.	12.00	Mártélyi Október Feszt az Élmény Pub melletti téren
11.	15.00	Tankör
15.	10.00	Dióverő nap az Óvodában
19.	11.30 – 12.30	HMSZ NZrt szemétszállítási ügyintézés
	17.00	Közgyűlés, közmeghallgatás a Faluházban
21.	10.00	Az Idősek Napja
25.	15.00	Tankör
28.	14.00 – 16.00	Vásár
	18.00	Ki a jobb? Vetélkedő
24.	10.00	Szűnyogúzó Családi Nap a Tisza-parti játszótéren
27.	15.00	Tankör

ÁMK Faluház és IKSZT munkatársai

Anyakönyvi hírek

Házasságkötés: Csernus Mónika és Papp Zoltán

Születés: Kis Ildikó, Kossuth u. 6

(szülei: Kis-Gyöngyösi Ildikó és Kis Tamás)

Az egyházak hírei

A római Katolikus Egyház vasárnaponként 11-kor várja a híveket községünk templomába. Minden kedden délelőtt 9 órától várjuk az Istennel beszélgetni vágyókat a templomba, kötetlen együtt imádkozásra, közbenjáró imára.

Vasárnaponként 11 órától Kocsis Tamás ref. lelkész tart Istentiszteletet az imaházban, melyre várják a gyülekezet tagjait.

Az Idősek Klubja programja 2016. Október hónapban

- 04 – én 2016 Vándorkupa, szellemi vetélkedő 10:00 órától.
05 – én 10:00 órától Ezt olvastad már? Arnóczky Mária pedagógus ajánlással egybekötött beszélgetés, felolvasás
10 – én Térítési Díj befizetés a pénztári órákban
12 – én Október havi népszokások 10:00 órától.
21 – én Idősek napja 14:00
25 – én fehérneművásár 9:00 órától
26 – án Tökös-nap (Tökfaragás, Tökös sütemények, Kóstolás)

ÁLLANDÓ PROGRAMOK: a gyógyszer-igényét mindenki 7 órára hozza hétfőn reggeli előtti vércukor-, vérnyomás mérés 7-8 között. Minden kedden 10 órától időstorna, mindenkit várunk. Kedden, csütörtökön beszélgetős, kártyázós délelőtt, szerdánként közösségi rendezvény: előadás, névnap, születésnap, évforduló Minden hónap utolsó keddjén mártélyi temetőjára a tanyagondnok közreműködésével. Indulás 13.00. Az igényeket 2 munkanappal korábban jelezni szíveskedjenek a klubban. **Minden héten szerdán nyitott élő próba 10:00 órakor, Az Idősek Klubja Népdalköre tolmácsolásában, hallgatóságot szeretettel várjuk. Nem kötelező jelleggel, de be is lehet kapcsolódni!**

Mártély, 2016. szeptember 26.

Közérdekű telefonszámok

Mentő:	474-374	Közp. szám: 104
Tűzoltóság Hmvhely:	242-233	Közp. szám: 105
Rendőrség Hmvhely:	535-960	Közp. szám: 107
Körzeti megbízott: Szín Dániel:		
Szolgálati időben:		(20) 209-5336
Szolgálati időn kívül:		112
Polgárőrség:		228-043
Tanyagondnok:		(30) 359-1077
Polgármesteri Hivatal:		528-062
Iskola:		528-060
Óvoda:		228-035
Idősek Klubja:		228-038
Anya- és Csecsemővédő Intézet:		228-450
Posta:		528-010
Kórház-rendelőintézet Hmvhely:		532-222
Orvosi rendelő – Mártély:		(70) 370-3104
Orvosi ügyelet – Hódmezővásárhely:		474-374
Munkanapokon este 16 órától másnap reggel 7 óráig, hétvégenként és munkaszüneti napokon folyamatos.		
Vacsi Gábor kéményseprő		(30) 233-2599
Közvilágítás hibabejelentő:		62/530-121

Impresszum

Mártélyi hírek ♦ Mártély Önkormányzatának ingyenes információs kiadványa. Megjelenik havonta.

ISSN 2064-4817 (Nyomtatott), ISSN 2064-5511 (Online) ♦ Kiadja: Mártély Község Önkormányzata. Felelős kiadó: Borsos József polgármester. Szerkeszti a szerkesztőbizottság. Híryanagokat, közleményeket, civilszervezeti anyagokat összegyűjti a Mártélyi ÁMK Faluháza. 6636 Mártély, Fő u. 49. ♦ E-mail: martely.konyvtar@gmail.com
Nyomdai munkálatok: Szoliter Nyomda – Hódmezővásárhely, Ferenc u. 18-20.